

Avalent>Kohtumenetlused>Tsiiviilasjad>Millise riigi kohus on pädev kohtuasjaga tegelema? Millise riigi kohus on pädev kohtuasjaga tegelema?

Rumeenia

1 Kas pöörduda tavalisse tsiviilkohtusse või erikohtusse (nt töövaidluskohtusse)?

Rumeenias on lisaks üldkohtutele erikohtuosakonnad ja erikohtukoosseisud teatavates küsimustes tekkinud vaidluste lahendamiseks.

Vastavalt kohtukorralduse seadusele nr 304/2004 on kõrgemal kassatsioonikohtul (*Înalta Curte de Casație și Justiție*) neli koda – I tsiiviilasjade koda, II tsiiviilasjade koda, kriminaalasjade koda ning haldus- ja maksuvaidluste koda –, üheksaliikmeline kohtukoosseis ja ühisisungid, millest igaühel on oma pädevus. Apellatsioonikohtutel, üldkohtutel ja vajaduse korral ringkonnakohtutel on eriosakonnad ja erikohtukoosseisud, mis lahendavad tsiiviilasju, kriminaalasju, alaealistega seotud ja perekonnaasju, haldus- ja maksuvaidlusi ning töövaidlusi ja sotsiaalkindlustuse, ettevõtluse, äriregistri, maksejõuetuse, ebaausa konkurentsi ning mere- ja siseveeteedega seotud asju. Eespool nimetatud asjad otsuste tegemiseks võib vajaduse korral asutada erikohtuid.

2 Kui pädev kohus on tavaline tsiviilkohus (st see on kohus, kes asja menetleb), siis kuidas saan teada, millisesse tsiviilkohtusse pean ma pöörduma?

Tsiviilkohtumenetluse seadustikus on sätestatud tsiviilkohtuasjade tavapärase menetluskord. Seadustiku sätteid kohaldatakse ka muude küsimuste suhtes, kui neid reguleerivates seadustes ei ole sätestatud teisiti.

Tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklitega 94–97 reguleeritakse tsiviilkohtute pädevust.

Ringkonnakohtud menetlevad *esimese astme kohtutena* järgmisi tsiiviilasju, mis on seotud nõuetega, mida saab (ei saa) rahaliselt hinnata:

asjad, mis kuuluvad tsiviilseadustiku kohaselt eestkoste- ja perekonnaasjade kohtu pädevusse;

perekonnaseisuregistriga seotud asjad;

ühismajade, neis asuvate korterite või mitme isiku omandis olevate ruumide haldamisega või koduomanike ühenduste poolt füüsiliste või juriidiliste isikutega sõlmitud õigussuhetest tulenevad vaidlused;

väljatõstmise nõuded;

nõuded, mis puudutavad järgmist: ühisseinad või -kraavid, ehitiste või rajatiste vaheline kaugus, läbipääsuõigus või mis tahes koormatised või piirangud omandiõigusele;

piiride muutmise ja mahamärkimisega seotud nõuded;

vara kaitsega seotud nõuded;

nõuded, mis on seotud kohustusega viia ellu teatav tegevus või mitte ellu viia teatavat tegevust, kui kohustust ei saa rahaliselt hinnata;

kohtuliku jagamise nõuded, olenemata nõude väärtusest;

mis tahes muud rahaliselt hinnatavad nõuded, mille väärtus on kuni 200 000 leud, olenemata asjaomaste poolte staatusest.

Ringkonnakohtud arutavad pädevate avaliku sektori asutuste ja muude pädevate asutuste otsuste peale esitatud kaebusi. Lisaks arutavad nad veel muid seadusega nende pädevusse kuuluvaid asju.

Üldkohtud menetlevad:

esimese astme kohtutena kõiki asju, mis ei kuulu seaduse alusel teiste kohtute pädevusse;

apellatsioonikohtutena kohtunike poolt esimeses astmes tehtud otsuste peale esitatud *apellatsioonkaebusi;*

kassatsioonikohtutena seaduses ettenähtud kohtuasju;

muid asju, mis on seaduse kohaselt nende pädevuses.

Apellatsioonikohtud menetlevad:

esimese astme kohtutena haldus- ja maksuvaidlustega seotud kohtuasju;

apellatsioonikohtutena esimese astme kohtu otsuste peale esitatud appellatsioonkaebusi;

kassatsioonikohtutena seaduse kohaselt nende pädevusse kuuluvaid asju;

muid asju, mis on seaduse kohaselt nende pädevuses.

Kõrgem kassatsioonikohus menetleb:

apellatsioonikohtu ja muude otsuste peale esitatud kassatsioonkaebusi seaduses ettenähtud asjades;

põhimõttelise õigusküsimuse lahendamiseks esitatud edasikaebusi;

nõudeid seoses esialgse otsusega täpsustada teatavaid õigusküsimusi;

muid asju, mis on seaduse kohaselt tema pädevuses.

2.1 Kas madalama ja kõrgema astme tavaline tsiviilkohus on erinevad (nt maakohus kui madalama astme kohus ja ringkonnakohus kui kõrgema astme kohus) ning kui need on erinevad, siis milline neist on pädev minu asja arutama?

Rumeenia tsiviilkohtusüsteemis eristatakse madalama ja kõrgema astme kohtuid, kusjuures kohtuasja esemega seotud kohtualluvus määratakse erineva astme kohtute hulgas kindlaks toimimiskriteeriumide (ülesannete liik) ja menetluslike kriteeriumide (vaidluse väärtus, ese või laad) alusel.

Tsiviilkohtumenetluse seadustikuga on muudetud kohtualluvust ja üldkohtutest on saanud kohtud, millel on täielik pädevus lahendada asi sisuliselt esimeses astmes. Ringkonnakohtute pädevusse kuuluvad väikesed ja/või vähem keerukad nõuded, mida esineb praktikas väga sageli.

Apellatsioonikohtud on pädevad arutama peamiselt appellatsioonkaebusi ning kõrgem kassatsioonikohus on kassatsioonikohus, mis tagab õiguse ühetaolise tõlgendamise ja kohaldamise riigi tasandil.

2.2 Territoriaalne pädevus (kas minu asja on pädev arutama A linna kohus või B linna kohus?)

2.2.1 Üldise kohtualluvuse põhireegel

Rumeenia tsiviilkohtusüsteemi territoriaalse kohtualluvuse eeskirjad on sätestatud tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklis 107 jj.

Üldjuhul esitatakse hagiavaldus kostja alalise elukoha või asukoha järgsesse kohtusse.

2.2.2 Erandid

Territoriaalse kohtualluvuse kohta on kehtestatud erinormid:

kui kostja alaline elukoht / asukoht ei ole teada, tuleb hagiavaldus esitada kostja elukoha / esinduse asukoha järgsele kohtule ja kui ka see pole teada, siis kohtule, mille tööpiirkonnas asub hageja alaline elukoht / asukoht / peamine elukoht / esinduse asukoht;

hagiavaldused eraõigusliku juriidilise isiku vastu võib esitada ka kohtule, mille tööpiirkonnas asub selle iseseisva õigusvõimeta tütarettevõte;

hagiavaldused ühenduse, äriühingu või muu iseseisva õigusvõimeta üksuse vastu võib esitada selle isiku üldise kohtualluvuse järgsele kohtule, kellele on liikmete nõusolekul usaldatud selle juhtimine või haldamine; sellise isiku puudumise korral võib hagiavalduse esitada asjaomase üksuse mis tahes liikme üldise kohtualluvuse järgsele kohtule;

hagiavaldused riigi, kesk- ja kohalike asutuste ja institutsioonide ja teiste avalik-õiguslike juriidiliste isikute vastu võib esitada hageja alalise elukoha / asukoha järgsele kohtule või kostja asukoha järgsele kohtule.

2.2.2.1 Millal võib valida, kas pöörduda kostja elukohajärgsesse kohtusse (üldise kohtualluvuse alusel kindlaksmääratud kohus) või mõnda teise kohtusse?

Rumeenia tsiviilkohtumenetluse seadustikus on sätestatud valikulise kohtualluvuse eeskirjad (artiklid 113–115). Seega on territoriaalne pädevus ka järgmistel kohtutel:

hageja elukoha järgne kohus (põlvnemise tuvastamise hagid);

hageja / ülalpidamist saama õigustatud isiku elukoha järgne kohus (ülalpidamiskohustus);

kohus, mille tööpiirkonnas täidetakse lepingust tulenevaid kohustusi;

vara asukoha järgne kohus (rendi- või üürilepingud, kinnistusraamatusse kandmine / kannete põhjendamine/parandamine);

kohus, mille tööpiirkonnas asub saabumis-/väljumiskoht (transpordilepingud);

kohus, mille tööpiirkonnas makse tehti (käskvekslid, tšekid, lihtvekslid ja muud tagatised);

tarbija elukoha järgne kohus (tarbijatele tekitatud kahju hüvitamine spetsialistidega sõlmitud lepingu puhul);

kohus, mille tööpiirkonnas lepinguväline/õigusvastane kahju tekitati või tekkis, kui hagiavaldus puudutab sellisest tegevusest tulenevaid kohustusi.

Kui kostja tegeleb väljaspool oma elukohta korrapäraselt ametialase tegevusega / tegeleb põllumajanduse, äri-, tööstusliku või muu sarnase tegevusega, võib tekkivate rahaliste kohustustega seoses pöörduda ka kohtusse, mille tööpiirkonnas seda tegevust tehakse või mida tuleb seal teha.

Kindlustusasjade puhul võib esitada kahju hüvitamise hagi ka kohtule, mille tööpiirkonnas asub kindlustatu elukoht või registrijärgne asukoht, asuvad kindlustatud varad või kus kindlustatud risk esineb.

Kohtualluvuse valimist lepingu alusel peetakse õigustühiseks, kui seda tehakse enne hüvitise saamise õiguse tekkimist, samal ajal kui kohustusliku tsiviilvastutuskindlustusega seoses võib kolmandast isikust kannatanu esitada hagi otse kohtule, mille tööpiirkonnas asub tema elukoht/asukoht.

Kaitstud isiku elukoha/asukoha järgne kohus teeb otsuse territoriaalse kohtualluvuse alusel füüsiliste isikute kaitse taotluste kohta, mis kuuluvad tsiviilseadustiku kohaselt eestkoste- ja perekonnakohtu pädevusse. Juhtudel, mil eestkoste- ja perekonnakohtu taotleb (varaga seotud) õigustoimingute tegemist, on pädevus ka kohtul, kelle tööpiirkonnas vara asub. Sellisel juhul esitab otsuse teinud eestkoste- ja perekonnakohtu otsuse koopia eestkoste- ja perekonnakohtule, mille tööpiirkonnas kaitstud isik (alaliselt) elab.

Abielulahutushagi kuulub selle ringkonnakohtu pädevusse, mille tööpiirkonnas asub abikaasade viimane ühine elukoht. Kui abikaasadel ühist elukohta pole või kui kumbki ei ela enam kohas, mis asub ringkonnakohtu tööpiirkonnas ja kus asub abikaasade ühine elukoht, on pädevaks kohtuks kostja elukoha järgne kohus. Kui kostja ei ela Rumeenias ja Rumeenia kohtutel on rahvusvaheline pädevus, on pädev kohus see kohus, mille tööpiirkonnas asub hageja elukoht. Kui hageja ega kostja ei ela Rumeenias, võivad pooled kokku leppida, et esitavad abielulahutushagi mis tahes Rumeenia ringkonnakohtule. Kui sellist kokkulepet sõlmitud pole, esitatakse abielulahutushagi Bukaresti 5. piirkonna kohtule (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 914).

Hagiavaldused individuaalsete tööalaste vaidluste lahendamiseks tuleb esitada sellele üldkohtule, mille tööpiirkonnas asub hageja elukoht/töökoht (seaduse nr 53/2003 – tööseadustik – artikkel 269).

2.2.2.2 Millal peab valida teise kohtu, mitte kostja elukohajärgse kohtu (üldise kohtualluvuse järgi kindlaksmääratud kohus)?

Erandliku territoriaalse kohtualluvuse eeskirjad on sätestatud tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklites 117–121. Seega:

omandiõigust puudutavad nõuded tuleb esitada üksnes kohtule, mille tööpiirkonnas vara asub. Kui vara asub mitme kohtu tööpiirkonnas, tuleb hagiavaldus esitada kostja elukoha/asukoha järgsele kohtule, kui see asub ühes sellises piirkonnas, või kui see nii ei ole, siis mis tahes kohtule, kelle tööpiirkonnas vara asub. Sätteid kohaldatakse ka nõuetele, mis puudutavad valduse kaitset, piiride märkimist, kinnisajagaõiguse piiramist ja vara õiguslikku jaotamist, kui jagamata kaasomand ei tulene pärimisest;

pärimisasjades on kuni jagamata kaasomandi reaalosadeks jagamiseni surnud isiku viimase elukoha järgsel kohtul ainupädevus menetleda nõudeid, mis puudutavad järgmist:

viimse tahte avalduse kehtivus või täitmine;

pärandvara, sellelt võetavaid makse ja makse, mis on seotud pärijate võimalike nõuetega üksteise vastu;

surnud isiku annakusaajate/võlausaldajate nõudeid pärijate/testamentitajate vastu;

äriühingutega seotud nõuete puhul on äriühingu likvideerimiseni / registrist kustutamiseni ainupädevus kohtul, mille tööpiirkonnas asub äriühingu peamine asukoht;

üldkohtul, mille tööpiirkonnas asub võlgniku registrijärgne asukoht, on ainupädevus menetleda nõudeid, mis on seotud maksejõuetuse / võlausaldajatega sõlmitud kokkulepetega;

spetsialisti nõude tarbija vastu võib esitada ainult tarbija elukoha järgsele kohtule.

2.2.2.3 Kas pooled võivad valida kohtu, mille pädevusse asi tavaliselt ei kuulu?

Pooled võivad kirjalikult kokku leppida või pooleliolevate vaidluste puhul suuliselt kohtus kinnitada, et varade ja muude võimalike õigustega seotud asju arutavad muud kui territoriaalse pädevusega kohtud, välja arvatud juhul, kui neil on ainupädevus. Tarbijate õiguste kaitset puudutavates vaidlustes ja muudes seadusega ettenähtud asjades võivad pooled kohtualluvuses kokku leppida alles pärast seda, kui on tekkinud õigus hüvitisele ning vastupidiseid kokkuleppeid peetakse õigustühiseks (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 126).

Lisa- või kõrvalnõuded tuleb esitada sellele kohtule, mille pädevuses on põhinõude arutamine, isegi juhul, kui need kuuluvad teise kohtu sisulisse või territoriaalsesse pädevusse, välja arvatud maksejõuetuse või võlausaldajatega sõlmitud kokkulepetega seotud nõuded. Neid sätteid kohaldatakse ka juhul, kui põhinõude arutamise pädevus on seaduse kohaselt erikohtuosakonnal või erikohtukoosseisul. Kui kohtul on ainupädevus ühe poole suhtes, on tal ainupädevus kõikide poole suhtes (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 123).

Tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 124 kohaselt on kohus, mis on pädev otsustama põhinõude üle, pädev otsustama ka vastuväidete ja erandite üle, välja arvatud eelküsimumused ja teise kohtu ainupädevusse kuuluvad asjad, samal ajal kui menetluslikke küsimusi arutab see kohus, kus need tõstatati.

Kohtute pädevuse üldise puudumise küsimuse võivad pooled või kohtunik tõstatada kohtumenetluse mis tahes etapis. Avaliku korraga seotud sisulise pädevuse ja territoriaalse pädevuse puudumise küsimuse võib tõstatada esimese kohtu esimesel kohtuistungil, kuhu pooled on nõuetekohaselt kutsutud, samal ajal kui erasfääris kehtiva korraga seotud pädevuse puudumise küsimuse võib tõstatada üksnes kostja oma vastuses, või kui kaitsja vastus pole kohustuslik, hiljemalt esimese kohtu esimesel kohtuistungil, kuhu pooled on nõuetekohaselt kutsutud. Kui pädevuse puudumine ei ole seotud avaliku korraga, ei saa pool, kes pöördus pädevust mitteomavasse kohtusse, taotleda kohtu pädevuse puudumise tunnistamist (uue tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 130).

Rumeenia kohtutel on ainupädevus piiriülese mõjuga tsiviilvaidlustes Rumeenia seaduste alusel pooltele vabalt kättesaadavate õigustega seotud asjades, kui pooled on õiguspäraselt kokku leppinud, et Rumeenia kohtud on pädevad tegema otsuseid nende õigustega seoses tekkinud vaidlustes või võimalikes

tulevastes vaidlustes. Kui seaduses ei ole sätestatud teisiti, on Rumeenia kohus, kuhu kostja on kutsunud, pädev läbi vaatama hagi, kui kostja ilmub kohtusse ja esitab kohtuasja sisuliste asjaolude kohta vastuväited, tõstatamata sealjuures pädevuse puudumisega seotud erandi tegemise küsimust hiljemalt tõendite kogumise etapi lõpus kohtuasjas, mida arutab esimene kohus. Kahel eespool nimetatud juhul võib Rumeenia kohus hagi rahuldamata jätta, kui juhtumi kõikidest asjaoludest ilmneb selgelt, et asjal ei ole Rumeeniaga märkimisväärset seost (uue tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 1066).

3 Kuidas saada teada, millisesse kohtusse tuleks pöörduda, kui asi on erikohtu pädevuses?

Vt vastused 1., 2., 2.1., 2.2., 2.2.2.1. ja 2.2.2.2. küsimusele.

Viimati uuendatud: 13/06/2018

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.